

A Magyar Zenetudományi és Zenekritikai Társaság
20. tudományos konferenciája
2023. október 5–6.

ZENETÖRTÉNETEK
BUDAPESTRŐL

Pest, Buda és Óbuda egyesítésének
150. évfordulója alkalmából

„De hála Istennek, aki megadta nekünk a győzelmet [...].” (1Kor 15,57)

Egy évforduló (egyház)zenei epizódjai

B. Kaskötő Marietta

HUN-REN BTK-ZTI Magyar Zenetörténeti Osztály

Kaskoto.Marietta@abtk.hu

Meghívó!

Közzéteszi Bogisich Miklós prépost. úr
Elkérelti, hogy a Budavari visszatérési-
nek helyi elnöke és elnöke a helyi elnöke
Szent István ünnepélyes ünnepélyes, itt
sz. Augustus híjára - emlékeztető - d. n. 5
szakra, a régi városi tanácsban
Szent István emlékére megjelenő ünnepélyes
vesse.

Szent István Károly o. r.
h. polgármester.

645-

Meghívó.

Magyaga

Logisich Mihály apát plébános úr

tisztelettel felkérétek, mikép

Budapest Főváros Törvényhatósága
és a
Magyar Történelmi Társulatnak

f. évi szeptember hó 1-én, d. u. 5 órakor

Ő császári és apostoli királyi Felsége

legmagasabb jelenléte mellett,

a redoute nagy termében tartandó együttes diszülésére meg-
jelenni sziveskedjék.

Budapest, 1886. évi augusztus hó.

Bárá Kemény Gábor s. k.,
magy. tört. társ. alelnök.

Ráth Károly s. k.,
főpolgármester.

Megjelenés 1/25 órakor díszfőnyben történik.

SORRENDEJE.

1. Elnöki megnyitó beszéd, tartja Ráth Károly főpolgármester.
2. Beszéd, tartja báró Kemény Gábor, magyar történelmi társulati alelnök.
3. Gróf Szécheny Antal értekezése.
4. Az ostrom történetének rövid ismertetése dr. Károlyi Árpád által.
5. A Monum. Vaticana ez alkalomból kiadott kötetének bemutatása, bevezetve Ipolyi Arnold püspök levelével. Előadja Czobor Béla.
6. A főpolgármester bezáró szavai.

BUDAPEST FŐVÁROS TÖRVÉNYHATÓSÁGI BIZOTTSÁGÁNAK
TEKINTETES KÖZGYÜLÉSÉHEZ.

Bizottmányi jelentés

a

Budavára visszavívásának 200-ik évfordulója

alkalmából

rendezett ünnepélyességekről.

BUDAPEST, 1887.

Pesti könyvnyomda-részvény-társaság.

199

BLÖSS V. JAHRE 1867

BUDAPEST

1886 (6)

RÉGI ÉNEK AZ OLTÁRI SZENTSÉGRŐL.

Aquinói Szent Tamás hymnusa.

(„Cantus catholici” 1651. év, 92. lap.)

Imádlak téged elrejtett Istenség,
E színek alatt jelen levő felség.
Im szívem neked adja magát rabul,
Mely rólad elmélkedvén, majd elájul.
Szem, száj, szin, izlés itten megcsalnak,
Bátran hiszem a mit füleim hallnak.
Hiszem a miket Isten Fia mond,
Mert egyedül csak az Ige szól bizonyt.

s a t.

RÉGI ÉNEK AZ OLTÁRI SZENTSÉGRŐL.

(„Cantus catholici” 1651. év, 95. lap.)

1. Üdvözlégy szent test, Szűztől ki születél,
Keresztfán érttünk ki halált szenvedtél,
Atyáddal minket ki megbékéltettél,
Imádunk téged.
3. Üdvözlégy Jézus Krisztusnak szent vére,
Ki bűneinknek vagy eltörlő bére,
És mi lelkünknek bőséges érdeme.
Imádunk téged.
3. Itt jelen vagy az Istennek Fia,
Itt jelen vagy emberek váltója,
Itt jelen vagy igaz Isten volta.
Imádunk téged.

s a t.

ŐS BUDAVÁRÁNAK

A TÖRÖK HÓDOLTSÁG ALÓL VALÓ FELSZABADULÁSA

200-IK ÉVFORDULÓJÁN

1886. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 2-ÁN, CSÜTÖRTÖKÖN,

DÉLELŐTTI 9 ÓRAKOR

A BUDAPEST-BUDAVÁR HELYŐRSÉGI

MINT IDEIGLENES PLEBÁNIA-TEPLOMBAN

TARTOTT

ÜNNEPÉLYES ISTENI TISZTELETEN

ELŐADOTT

RÉGI MAGYAR TEMPLOMI ÉNEKEK

MELYEKET

MEGFEJTETT S VEGYES ÉNEKKARRA

ÁTIRT

BOGISICH MIHÁLY,

SZENT PÁL RÓL CZIMZETT HERPÁLYI PRÉPOST,
BUDAPEST-BUDAVÁRI PLEBÁNOS.

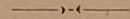
Az 1686. évi szeptember 2-án aratott dicső győzelem emlékére I. Lipót római császár és apostoli magyar király kérése folytán XI. Incze pápa elrendelte, hogy e napon az egész katolikus világon Szent István első apost. magyar király tiszteletére rendelt szent mise mondassék.

ZSASSKOVSZKY ENDRE NAGY B-MISÉJE.

A magánrészeket éneklik:

Farkas Hona k. a., Benza Anna asszony, Dalfy Lőrincz és Bodor Lajos urak.

É N E K

SZENT ISTVÁN ELSŐ APOSTOLI KIRÁLYRÓL.

(A 18. század zivataros korszakából.)

Bozóky Mihály: „Katholikus kar-beli kótás Énekeskönyv.”

Vác 1797. év, 75. lap.

1. Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga,
Ki voltál valaha országunk istápjja?
Hol vagy István király? téged magyar kíván,
Gyászos öltözetben te előtted járván.
2. Rólad emlékeztén csordulnak könnyei,
Búval harmatoznak szomorú mezei,
Lankadnak szüntelen vitézlő kezei,
Nem szűnnek iszonyú sirástól szemei.
3. Virágos kert vala híres Pannonia,
Mely kertet öntözé hiven szűz Mária;
Kertésze e kertnek István király vala,
Ennek bő termése ő vele meghala.

s a t.

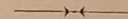
RÉGI ÉNEK A BOLD. SZÚZ MÁRIÁRÓL.

(Peer Codex 1508.)

(Dallama: „Cantus catholici” 1651. év, 106. lap.)

1. Angyaloknak nagyságos Asszonya,
Úr Jézusnak dicsőséges Anyja,
Magyarországnak királyné asszonya,
Paradicsomnak megnyílt kapuja.
2. Reád néznek árváknak szemei,
Özvegyeknek keserves szivei,
Szegényeknek nyomorult ügyei,
Bűnösöknek óhajtó lelkei.
3. Asszonyoknak vagy tiszta tüköre,
Férfiaknak bajvivó fegyvere,
Királyoknak oktató mestere,
Magyarország választott vezére.

s a t.

RÉGI ÉNEK A BOLD. SZÚZ MÁRIÁRÓL.

(„Cantus catholici” 1651. év, 112. lap.)

1. Oh dicsőült szép kincs, kiben gyarlóság nincs,
S nem is férhet sötétség.
Jesse törzsökéből kelvén, kebeléből
Levél boldog fényesség.
Ékes csillagokkal, nappal és a holddal
Tekintetes dicsőség.
2. Te szép liliomszál, kiből kegyelem száll
Minden testre e földön.
Kinek drága kertje, önte világszerte
Drága illatot, midőn
Minden, nagy átokban, szállna kárhozatban
A veszedelmes időn.
3. Te szép hajnalcsillag, ki mindenkor csillog
Naptámadása előtt.
Ki ártatlanságban fénylél e világban
Az Isten színe előtt.
Te méhedbe szálla, a ki nagy kincs vala,
S mi nekünk váltságunk lőn.

s a t.

1
Tenor

Regi ének az

Uttáriszentsegről

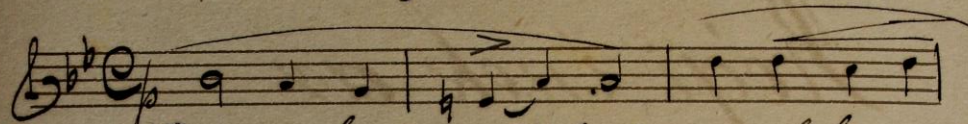
"Cantus Catholici" 1651. é. 95. lap.

Regejtette s összehangosította

Bozsisich Mihály.

Tenor

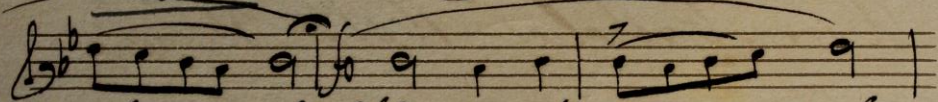
Andante religioso

1. A'd-vör-legey szent test, szüetöl ki szü-

2. A'd-vör legey Je-xus Krisztusnak szent

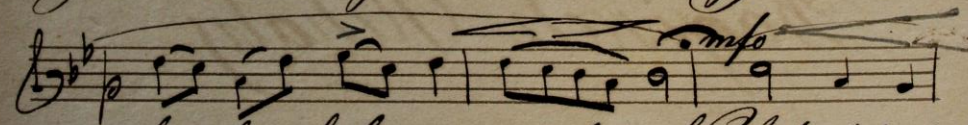
3. U'tt je-len va-gyon az U-ten nek

1. let-tel, Ke-rest-fán-ér tiink

2. ve'-re. Ki bü-ne-ink-nek

3. si'-a, U'tt je-len va-gyon

1. ki ha lált szon-ved-tel. A't-tyáid-dal

2. vagy el-tör lő-bé-re és mi lel-

Andante religioso.

1. In-gya- loh- nak nagy sa- gos.
 2. Pe- cse- nek ár- vök- nak

3. Lát- sonyok- nak vagy tisz- ta

Tisz- ta- nya. Úr- te- rül-
 ke- me- ti. Úr- ve- gyek-
 tü- kö- re, Ter- fi- ak-
 nak di- cse- se- ges Any- ja.
 nek ke- set- ves Pé- te- ti.
 nak baj- vi- vá- fegy- ve- re.

Un poco accel. ed marcato *a tempo.*

Magyarország király né- liz- te-
 ke- gye- nek nyomorult ú- gye-
 ti ró- lyok- nak ok- ta- ti mes- te-
 nya, Pa- ra- di- csem- nek megnyilt
 ti. Bü- rök- nek s' - baj- ti
 re. Magyarorszá- g vi- lág- telt

ka- pu- ja.
 tel- ke- ti.
 ve- re- re. -

Mátyás templom Archivális Kottatár, B3 r. és v.

Im ar-czunk-ra - bo - ru-lunk e - lőt-ted Is - ten ség! És

é - nek szó - val ál - dünk, hall - gass meg oh Fel -

ség! Tör - vény sze - rint ál - do - zunk, nyujts hát se - ge - del -

Tárkányi-Zsaskovszky (1855)

Im ar-czunk-ra bo - ru-lunk, e - lőt-ted Is - ten - ség! És é - nek-szó - val

ál dünk, hall - gass meg Oh, fel - ség Tör - vény sze - rint ál - do - zunk oh

nyujts se - ge - del - met, hogy e - zen - buz - gó -

sá - gunk nyer - hes - sen ke - gyl - met.

Bogisich (1888)

Missa a szergio reorganizata...

Missa Pontificalis in B
(de S. Gabrielis Archangela.)

a 4 uacibus, 2 Violinis, Viola, Flauto, 2 Clarinetis, 2 Clarinis
Trombonz-basso, tympanis, Cello Basso et
Organo

Auctore

Andrea Zsaskovszky
op. 20.

SZALAY LAJOS
orgonaművész, főszékessygházi karnagy
EGER

SZALAY LAJOS
orgonaművész, főszékessygházi karnagy
EGER

SZALAY LAJOS
orgonaművész, karnagy, főszékessygházi tanfelügyelő
EGER

Andante

Kyrie.

The musical score is written for a full orchestra and choir. The instruments listed on the left are Tympani Basso, Trombe in B, Flauto, 2 Clarinetti in B, Violina, Viola, Soprano, Alto, Tenor, Bass, and Organo Basso. The score is in 4/4 time and begins with the tempo marking 'Andante'. The vocal parts (Soprano, Alto, Tenor, Bass) have lyrics in Latin: 'Ky-ri-e e-lei-son e-lei-son e-lei-son Ky-ri-e Ky-ri-e e-lei-son e-lei-son Ky-ri-e e-lei-son e-lei-son'. The organ part (Organo Basso) provides accompaniment throughout.

*) „K E Z D E T.”

(INTROITUS.)

„Kyrie eleison.”

*) D I C S Ő S É G.

(GLORIA.)

L É P O S Ő - É N E K.

(GRADUALE.)

Régi ének a boldogságos Szüz Máriáról.

(Peer codex 1508. év.)

Férfi-énekkar.

Angyaloknak nagyságos Asszonya,	Reád néznek árváknak szemei,
Úr Jézusnak dicsőséges Anyja,	Özvegyeknek keserves szivei,
Mennyországnak királyné Asszonya,	Szegényeknek nyomorult ügyei,
Paradiesomnak megnyitott kapuja.	Bűnösöknek óhajtó lelkei.

Asszonyoknak vagy tiszta tüköre,
Férfiaknak bajvivő fegyvere,
Királyoknak oktató mestere,
Magyarországnak választott vezére.

*) H I T V A L L Á S.

(CREDO.)

*) Zsaskovszky Endre kemény B miséje.

F Ő L A J A N L Á S.

(OFFERTORIUM.)

Régi ének szent László királyról.

(Náray György „Lyra coelestis”. 1695. év.)

Vegyes énekkar.

Áldott légyen Isten az ő kedves sok	Boldog ily szentek közt a szent László
szentiben;	király vala,
Kiket felmagasztal mennybéli dicső-	Ki a szent Istennek éltében kedvet
ségében,	talála,
És részeltetett itt e földön	Az angyali szent koronának

Hogy ő idejében senki nem látott hasonlót,
Mert az ő tiszta szent élete
Érdemes volt, hogy az angyalok is,
Még megharezolnának mellette.

S Z E N T, S Z E N T, S Z E N T.

(SANCTUS.)

Régi ének Nagy-Boldogasszony napjára.

(„Cantus catholici”. 1651. év.)

Férfi-énekkar.

Felvitetett a magas mennyországba,
Angyali szép örvendetes házba,
Ez nap a Szüz nagy mennyasszonyságba,
Az Istennek drága hajlékába.

Betelik itt a Dávid zsoltára,
Mit éneklett világ hallatára,
A királyné királynak jobbára
Állapodik örök társaságra.

Felöltözött vont arany szoknyában,
Külömbszínü drága szép formában,
Angyali kar fölött méltóságban,
Emeltetett föl nagy Asszonyságban.

Sokan voltak nemes asszonynépek,
Dicséretes tudománnyal szépek,
Tisztaságok virágában épek:
De ennek csak nyomába sem léptek.

Ú R - F E L M U T A T Á S.

(BENEDICTUS.)

Az oltári Szentségről való ének.

(Bozóky Mihály „Kötés énekes-könyv”. 1797. év.)

Vegyes énekkar.

Csudákkal tündöklő isteni nagy erő,

Az 1686. évi szeptember 2-án aratott dicső győzelem emlékére I. Lipót római császár és apostoli magyar király kérése folytán XI. Incze pápa elrendelte, hogy e napon az egész katolikus világon Szent István első apost. magyar király tiszteletére rendelt szent mise mondassék.

ZSASSKOVSZKY ENDRE NAGY B-MISÉJE.

A magánrészeket éneklik:

Farkas Ilona k. a., Benza Anna asszony, Dalfy Lőrincz és Bodor Lajos urak.

É N E K

SZENT ISTVÁN ELSŐ APOSTOLI KIRÁLYRÓL.

(A 18. század zivataros korszakából.)

Bozóky Mihály: „Katholikus kar-beli kótás Énekeskönyv.”

Vác 1797. év, 75. lap.

1. Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga,
Ki voltál valaha országunk istápjja?
Hol vagy István király? téged magyar kiván,
Gyászos öltözetben te előtted járván.
2. Rólad emlékeztén csordulnak könnyei,
Búval harmatoznak szomorú mezei,
Lankadnak szüntelen vitézlkö kezei,
Nem szűnnek iszonyú sírástól szemei.

RÉGI ÉNEK A BOLD. SZŰZ MÁRIÁRÓL.

(Peer Codex 1508.)

(Dallama: „Cantus catholici” 1651. év, 106. lap.)

1. Angyaloknak nagyságos Asszonya,
Úr Jézusnak dicsőséges Anyja,
Magyarországnak királyné asszonya,
Paradicsomnak megnyilt kapuja.
2. Reád néznek árváknak szemei,
Özvegyeknek keserves szivei,
Szegényeknek nyomorult ügyei,
Bűnösöknek óhajtó lelkei.
3. Asszonyoknak vagy tiszta tüköre,
Férfiaknak bajvivő fegyvere,
Királyoknak oktató mestere,
Magyarország választott vezére.

s a t.

RÉGI ÉNEK A BOLD. SZŰZ MÁRIÁRÓL.

(„Cantus catholici” 1651. év, 112. lap.)

1. Oh dicsőült szép kincs, kiben gyarlóság nincs,
S nem is férhet sötétség.
Jessze törzsökéből kelvén, kebeléből
Levél boldog fényesség.
Ékes csillagokkal, nappal és a holddal
Tekintetes dicsőség.
2. Te szép liliomszál, kiből kegyelem száll
Minden testre e földön.
Kinek drága kertje, önté világszerte
Drága illatot, midőn
Minden, nagy átokban, szállna kárhozatban
A veszedelmes időn.
3. Te szép hajnalcsillag, ki mindenkor csillog
Nantámadása előtt

A budapest-vári plébánia - templomban tartatni szokott országos jellegű egyházi ünnepélyek költségeinek fedezésére, továbbá ezen ünnepélyeken az egyházi zene emelésére, a m. vallás-alapból, a f. évre is 1500 ft. engedélyeztetvén, a m. kir. központi állampénztárt utasítottam, hogy ez összeget Nagyságodnak f. é. január 1-től számitandó előleges önégyzedes részletekben, szabályszerűleg bélyegelt nyugtatóványokra fixesse ki.

Erről Nagyságodat, folyó hó 11-én 11.02. a. kelt kérvényem vonatkozásilag, oly felhívással értesitem, hogy a jelzett összeg felhasználásáról, annak idején, szintén jelentést tenni sziveskedjék.

Budapest, 1886. január hó 19

Trefort

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!